

# **Snabba på klimat- omställningen**

# Innovationsföretagens förslag i korthet:

- 1.** Skärp EU:s utsläppshandel och sätt ett globalt pris på utsläppen.
- 2.** Ta lika stor hänsyn till konsumtionsbaserade klimatutsläpp som till de inhemska.
- 3.** Fastställ en nationell koldioxidbudget.
- 4.** Låt svenskt bistånd bidra till hållbar omställning och efterfrågan på hållbara svenska lösningar.
- 5.** Kräv att all offentlig upphandling ska vara innovationsvänlig och styr mot klimat- och hållbarhetsmålen.
- 6.** Styr om från linjärt till cirkulärt i incitament, regelverk och upphandling.
- 7.** Låt EU:s gröna taxonomi driva på omställningen genom starkare drivkrafter och finansiering.
- 8.** Sätt energieffektiviseringen först.
- 9.** Inför kraftfulla ekonomiska incitament för energieffektivisering för både privata och kommersiella fastighetsägare.



# Bakgrund: Snabbare klimatomställning för ett starkare Sverige

**En snabbare klimatomställning behövs.** Forskning visar entydigt på att mänsklig-  
hetens koldioxidutsläpp påverkar klimatet. Innovationsföretagen ser Parisavtalet som  
en given utgångspunkt i arbetet med att  
minska utsläppen och står bakom den natio-  
nella målsättningen om netto-noll utsläpp  
i Sverige till 2045. Innovationsföretagen  
anser att det är helt centralt att Sverige  
håller fast vid sina klimatmål i enlighet med  
Parisavtalet. Vi klarade av att nå etappmålet  
för 2020 men nu krävs ökat tempo i klimat-  
omställningen för att nå även 2030 och 2040  
års etappmål. Vi måste förändra våra bete-  
enden, investera i klimatsmarta lösningar  
och skapa förutsättningar för att hålla den  
globala temperaturökningen under 1,5°C.

**En snabbare klimatomställning är bra för Sverige.** Sverige har allt att vinna på att gå  
före i klimatomställningen och genom svens-  
ka innovationsföretag kan vi i hög takt för-  
ändra hur vi lever, reser, arbetar, bygger och  
bor. Men det kräver politiskt ledarskap, tyd-  
liga ramar och ekonomiska incitament som  
ger långsiktiga spelregler och gör det möjligt  
att utveckla de klimatsmarta lösningarna  
här i Sverige. En fortsatt digitalisering med  
utbyggd IT-infrastruktur är också en förut-  
sättning.

**Näringslivet är nyckeln till en framgångsrik klimatomställning.** Ska Sverige klara klimat-  
målen och samtidigt skapa förutsättningar  
för ett hållbart och konkurrenskraftigt  
näringsliv så måste svenska företag kunna  
konkurrera med innovativa lösningar som  
minskar utsläpp och levererar nytta över tid.  
För en snabb omställning krävs innovation  
av såväl produkter som processer. Företagen  
är beroende av en tydlig och hög ambition  
för svensk klimatpolitik. Med tydlig riktning,  
tydliga spelregler och effektiva tillstånds-  
och upphandlingsprocesser kan svenska  
innovationsföretag bidra till att Sverige inte  
bara når de nationella målen utan också bi-  
drar på global nivå.

**Det är dags låta Sveriges klimatpolitik göra skillnad på riktigt.** En hållbar klimatpo-  
litik måste bygga på goda villkor för företag  
att utvecklas i Sverige och en internationellt  
konkurrenskraftig svensk ekonomi. Med rätt  
verktyg, förutsättningar och regelverk är kli-  
matomställningen en möjlighet för Sverige  
och svenska företag att skapa innovation,  
sysselsättning och hållbar tillväxt.

# Innovationsföretagens förslag

## En snabbare omställning kräver en ambitiös klimatpolitik på alla nivåer.

De globala utsläppen måste ned till netto noll år 2050 för att Parisavtalets mål ska kunna nås. År 2021 hade 49 länder samt EU åtagit sig ett mål om klimatneutralitet, motsvarande hälften av de globala växthusgasutsläppen. EU:s andel av världsekonomin förväntas uppgå till 14 procent år 2030 och Sveriges andel uppskattas då motsvara 0,4 procent.<sup>1</sup> Förändringar inom den svenska ekonomin, och så även EU:s, har därmed en begränsad direkt effekt på minskningen av koldioxidutsläpp globalt. Ett Sverige med höga klimatambitioner och som tar nödvändiga beslut för att nå utsläppsmålen för 2030, 2040 och 2045 kan dock visa andra länder hur minskade utsläpp kan förenas med tillväxt och välstånd. Men det är inte tillräckligt. Det krävs också starka ekonomiska incitament även på global nivå för att klimatomställningen ska gå tillräckligt snabbt.

- 1. Skärp EU:s utsläppshandel och sätt ett globalt pris på utsläppen.** Endast 23 procent av världens utsläpp är idag inkluderade i ett aktivt prissystem för koldioxid och mindre än fyra procent av dem är prissatta på nivåer som ligger i nivå med det som krävs för att Parisavtalets mål ska nås.<sup>2</sup> Med ett globalt pris på växthusgaser blir de en del av produktionskostnaderna och driver på utsläppsminskningar i hela världen samtidigt som konkurrens genom klimatdumpning undviks.<sup>3</sup>
- 2. Ta lika stor hänsyn till konsumtionsbaserade klimatutsläpp som till de inhemska.** Sverige bör gå före och styra mot långsiktigt minskad global klimatpåverkan. Konsumtion i Sverige ska inte bidra till ökade utsläpp i andra länder och ingen ska komma undan sitt klimatansvar genom att flytta produktion härifrån.
- 3. Fastställ en nationell koldioxidbudget.** Den ska ange årliga utsläppsminskningar i absoluta tal och kunna brytas ned per region och sektor. Genom tydlighet skapas ytterligare incitament att driva innovation och utveckla klimatsmarta lösningar.
- 4. Låt svenskt bistånd bidra till hållbar omställning och efterfrågan på hållbara svenska lösningar.** Ställ krav på hållbarhet vid upphandlingar som finansieras av svenska biståndspengar med ambition att alla FN:s upphandlingar måste utgå ifrån Agenda 2030 och Parisavtalet

## En framgångsrik klimatomställning måste utgå ifrån ett helhetsperspektiv.

En snabbare klimatomställning behövs. Världen är mitt i en gigantisk omställning mot resurseffektivitet och klimatneutralitet. För att nå framgång behöver klimatomställningen genomföras utifrån ett helhetsperspektiv där ambitiösa, effektiva och teknikneutrala mål, incitament och regler frigör företagens innovationskraft. Vägen mot klimatneutralitet och hållbarhet går via en cirkulär ekonomi där tillväxt förenas med minskad resursanvändning och minimerad mängd avfall. Vi måste optimera användningen av befintliga tillgångar, designa för återbruk och flexibilitet, minimera klimatpåverkan, hushålla med resurser och fokusera på hållbara lösningar, tjänster och varor som bidrar till konkurrenskraft och en god livsmiljö för alla.

- 5. Kräv att all offentlig upphandling ska vara innovationsvänlig och styra mot klimat- och hållbarhetsmålen.** Lägsta timpris är sällan billigast i längden.

Låga livscykelkostnader och minimerad klimatpåverkan måste premieras. Ställ funktionsbaserade krav i offentlig upphandling där innovativa lösningar med låg klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv premieras. Alla offentliga investeringar måste utgå ifrån minst samma klimatambitioner som de nationella klimatmålen. Myndigheterna måste ges i uppdrag att bidra till Sveriges klimat- och hållbarhetsmål.<sup>4</sup>

**6. Styr om från linjärt till cirkulärt i incitament, regelverk och upphandling.**

Övergången till en cirkulär ekonomi kan accelereras genom att incitament, regelverk och upphandling styr mot resurshushållning, flexibilitet, ökat delande, återbruk, återvinning av resurser samt minskad klimatpåverkan.<sup>5</sup> Förenkla och utforma allt utifrån önskad kvalitet, funktion och övergripande klimat- och samhällskrav. Inför krav på återbruk och återanvändning när det är fördelaktigt ur ett livscykelperspektiv.<sup>6</sup> Gör det kostsamt att göra fel och lönsamt att göra rätt.

**7. Låt EU:s gröna taxonomi driva på omställningen genom starkare drivkrafter och finansiering.** Taxonomin har en stor potential att synliggöra innovationsföretagens nyckelroll och viktiga värdeskapande samt möjliggör samhällsbyggandets och industrins gröna omställning. Taxonomin behöver utvecklas till att tydligare omfatta design, konsult- och konstruktionsarbeten så att dessa verksamheters bidrag till att skapa värde enligt uppsatta tekniska kriterier (snarare än rådighet). Regeringen bör arbeta för att taxonomin ska omfatta alla skeden i en investering och inkludera såväl design-, som drifts- och underhållsfaserna.

**Ett effektivt, flexibelt och stabilt elsystem är en förutsättning för en snabb klimatomställning.**

Användningen av energi och material måste effektiviseras kraftfullt, vilket förutsätter omställning till en cirkulär ekonomi, och utsläppen från eltillförsel behöver nå nollnivåer. Ökad elanvändning i industrin och transportsektorn ställer krav på ökad flexibilitet, balanstjänster och ökad effektivisering av elanvändningen. Elsystemet behöver bli robustare och smartare.

**8. Sätt energieffektiviseringen först.** Regeringen bör använda EU-kommissionens princip "energieffektivisering först" som vägledning i energipolitiken.<sup>7</sup> Den aldrig förbrukade kilowattimmen är den billigaste och energieffektivisering är den snabbaste vägen till ett bättre fungerande elsystem. Effektivt resursutnyttjande, bättre verkningsgrad och minskat slöseri bidrar alltid till minskade kostnader, klimatsmartare lösningar och ökad konkurrenskraft.

**9. Inför kraftfulla ekonomiska incitament för energieffektivisering för både privata och kommersiella fastighetsägare.<sup>8</sup>** Detta skapar även förutsättningar för ett bättre fungerande elsystem, frigör energi och utjämnar effektbehov. Till exempel genom driftsoptimering, energibesparingsåtgärder, smart styrning, flexibilitetstjänster och lagring.

# Källhänvisning

- 1** [Svenskt Näringslivs Klimatagenda \(svensktnaringsliv.se\)](https://svensktnaringsliv.se)
- 2** [Svenskt Näringslivs Klimatagenda \(svensktnaringsliv.se\)](https://svensktnaringsliv.se)
- 3** [Svenskt Näringslivs Klimatagenda \(svensktnaringsliv.se\)](https://svensktnaringsliv.se)
- 4** [DEBATT: Låt offentlig upphandling bli motorn i klimatomställningen - Innovationsföretagen \(innovationsforetagen.se\)](https://innovationsforetagen.se)
- 5** [Svenskt Näringslivs Klimatagenda \(svensktnaringsliv.se\)](https://svensktnaringsliv.se)
- 6** [DEBATT: Låt offentlig upphandling bli motorn i klimatomställningen - Innovationsföretagen \(innovationsforetagen.se\)](https://innovationsforetagen.se)
- 7** [Halverat elpris med en energieffektivisering på 10 procent - Innovationsföretagen \(innovationsforetagen.se\)](https://innovationsforetagen.se)
- 8** [Debatt: Energieffektivisering avgörande för att nå klimatmålet \(di.se\)](https://di.se)